

Tarihi Elektrik Fabrikası'ndan Müjdeli Haber...

ELEKTRİK FABRİKASI BELEDİYEYE DEVREDİLECEK

Alsancak'taki tarihi Elektrik Fabrikası için Özelleştirme İdaresi tarafından 16 Nisan 2019 tarihinde düzenlenen ihalede en yüksek teklifi İzmir Büyükşehir Belediyesi adına Grand Plaza A.Ş.verdi. Kıymetli arazi nedeniyle yapının ranta kurban gitmemesi için İzmirliilerin kampanya düzenlediği Elektrik Fabrikası'nın belediyeye devrinin önü açıldı.

Ülkemizin sanayileşme tarihinin yanı sıra kent tarihi ve kültürü açısından da eşsiz bir öneme sahip olan Elektrik Fabrikası'nın özelleştirme kapsamında satışı için düzenlenen üçüncü ihaleye İzmir Büyükşehir Belediyesi tek başına katıldı. İzmir Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nin 15 Nisan 2016 tarihli toplantısında ihaleye katılım kararı alınmıştı. İhale şartnamesine "kamu kurumları ve belediyeler giremez" maddesinin yer alması nedeniyle ihaleye İzmir Büyükşehir Belediyesi adına Grand Plaza A.Ş. tarafından 35 milyon TL'lik teklif verildi. İhale komisyonunun değerlendirmesinin ardından önümüzdeki günlerde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile İzmir Büyükşehir Belediyesi arasında satış sözleşmesi yapılması bekleniyor.

Sanayileşme tarihimiz içindeki en önemli yapılardan biri olan Elektrik Fabrikası için sıradan bir araziden bahsedercesine "10.720,00 m² yüzölçümlü taşınmaz ve üzerindeki yapılar" ibaresiyle satış ilanı verilmişti. İzmir 1 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 8 Ocak 1998 tarihli kararıyla "Korunması Gerekli Kültür Varlığı" olarak tescillenen yapının sıradan bir arazi gibi satılmaya çalışılmasına başta EMO İzmir Şubesi olmak üzere, İzmir'deki neredeyse tüm

demokratik kitle örgütleri ve sivil toplum kuruluşları tepki göstererek, yapının büyükşehir belediyesine devri için kampanya düzenlenmişti. İnşa edildiği dönemin endüstriyel özelliklerini yansıtan yapının, restore edilerek hemen yanı başındaki Havagazı Fabrikası gibi kentin kültürel yaşamına katkı sağlamaya devam etmesi bekleniyor.

Elektrik Fabrikası'nın Tarihçesi

Elektrik Fabrikası, müze olarak hizmet vermeye devam eden İstanbul'daki Silahtarağa Santralı ile aynı dönemde faaliyetlerine başlamış ve 1998 yılına kadar aralıksız olarak kentimizin enerji ihtiyacını karşılamaya katkı vermiştir. Elektrik Fabrikası'nın temeli, Osmanlı döneminde, 1913 yılında imzalanan "yabancı ortaklığa imtiyaz veren sözleşmeye dayanılarak" 1926 yılında Belçikalı Traction-Electricite şirketi tarafından atılmıştır. Santralın 18 Ekim 1928'de devreye girmesiyle birlikte kentte yaşam değişmeye başlamış, sokak aydınlatmasında hava gazından elektriğe geçilmiş, ilerleyen yıllarda ise atlı tramvaylar yerine trolleybüsler devreye girmiştir. Resmi Gazete'de 27 Temmuz 1943 tarihinde yayımlanan "İzmir Tramvay ve Elektrik Türk

Anonim Şirketi İmtiyazı ile Tesisatının Satın Alınmasına Dair Mukavelenin Tasdiki ve Bu Müessesenin İşletilmesi Hakkında Kanun" kapsamında satın alınarak, kamulaştırılmıştır. Kurulu gücü 5 MW olan Elektrik Fabrikası'nın yabancı özel sektör tarafından işletildiği uzun yıllar boyunca kapasite artışına gidilmemiştir. Kurulu güç, kamulaştırmanın ardından Elektrik Su Havagazı Otobüs ve Trolleybüs Genel Müdürlüğü'nün (ESHOT) işletilmesine geçildikten sonra 1949, 1952, 1954, 1955 yılında devreye alınan ek ünitelerle 40 MW'a ulaşmıştır. 1960'lı yıllara gelindiğinde ise İzmir'in elektrik ihtiyacını yüzde 30'unu karşılıyordu. ESHOT'tan sonra Etibank'ın işlettiği santral, Türkiye Elektik Kurumu'nun (TEK) kurulmasından sonra ise TEK'e devredilmiştir. Fabrika, ülke gündemine yeniden sokulan özelleştirme çalışmalarında TEK'in parçalanmasının ardından son olarak Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş bünyesinde kalmış ve üretimin durdurulmasının ardından, teknoloji tarihi açısından önemli ekipmanlar ve cihazlar hurdaya ayrılarak, yok edilmiştir.

